زەین ـ زەردەنی، كۆش ـ قۆاتتی شوعرلاندرپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتكە جەتۆدك شەشۆشی جەڭسنە قول جەتكزەیك

ـــ"1 ـ مامر" حالقارالق ەڭبەكشلەر مەرەكەسی بایلانسسمەن

حالق گازەتی
باسماقالاسی

حالق تاریحتی جاراتادی، ەڭبەك بولاشاقتی اشادی. ەڭبەكشلەر گە تاۆەلدی "1 ـ مامر" مەرەكەسنده، ٴبز بۆكل ەلدەگی جۆمسشی تابی مەن قالك ەڭبەكشی بۆقاراعا مەرەكەلك سالەم جولدایمز، جاڭا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابنۆ نندەتنە قارسی اتتانۆ شایقاسنا جانە ەكونومیكالق، قوعامدق داموۆدی ىلگەرىلەتۆگە ات سالسقان قالك ەڭبەكشلەرگە وسكەلەك قۆرمەت بىلدىرەمز!

نندەت سۆراپىل كەلپ، بۆرىن بولماعان سایىس الا كەلدی. حالق بۆقاراسنك ٴومرىنك حاۆىپسزدىگی مەن دەنساۆلعن قورعایتىن وسی قاتاك شایقاس الدندا، شي جینپیك جولداستی ۆیتقی ەتكەن پارتیا ورتالق كومیتەتی بۆكل پارتیانی، بۆكل ارمیانی، بۆكل ەلدەگی ٴار ۆلت حالقن جۆدىرىقتاي جۆمىلپ، قیندىققا قارسی اتتانىپ، ەل بىرلىگىنەن بەرىك قامال تۆرعىزۆعا نىتىماقتاسترا باستاپ، نندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدك حالقتىق شایقاسن، جالپی تۆلعالىق شایقاسن، توسقاۆىل شایقاسن باتىل جۆرگىزدى. "قاھارماندىك قاسیەتی قۆبىلمالی زاماندا ایگىلەنەدی". نندەتكە قارسی اتتانۆدىك قاتاك شایقاسندا، سانسز ەڭبەكشی كەۆدە كەرە العا شعىپ، وزدەرىن قالتقىسز ارنادی، اتویلاپ الدا ٴجۆرىپ، قایسارلىقپەن كۆرەس جۆرگزگەن قالىك پارتیالی كادرلاردان اق حالاتتان ساۆت كىپ، قارسی اتتانىپ، جورىققا شىققان ەمدەۆ قىزمەتكەرلەرىنە دەیىن، بۆیرىقتی ەستي سالا ارەكەتكە كەلپ، قیان ـ كەسكی شایقاس جۆرگزگەن باتىلدىق ەتكەن حالق پەرزەنت اسكەرلەرىنەن كۆندی تۆنگە جالعاپ، سایكەسپ قامال بۆزعان علىم ـ تەحنیكا قىزمەتكەرلەرىنە دەیىن، بوران ـ شاشىننان قورىقپاي، ٴبىرىنشی شەپتی تاپجىلماي قورعاعان قالىك الەۆمەتتىك اۆماق قىزمەتكەرلەرىنەن، قوعام حاۆىپسزدىگی كادر ـ ساقشىلارىنان، نەگزگی ساتی كادرلارىنان، تومەنگە تۆسكەن كادرلاردان، اقپارات قىزمەتكەرلەرىنەن، ەرىكتىلەردەن ۆستەمەلەپ جۆمىس ىستەپ، جاپا ـ ماشاقاتقا قارامای ەڭبەك ەتكەن جەدەل جەتكزۆشی جىگىتتەرگە، قورشاعان ورتانی قورعاۆ جۆمسشىلارىنا، نندەتكە قارسی اتتانۆ زاتتىق ماتەریالدارىن تاسمالداعان شوفەرلەرگە دەیىن، ٴار سالا، ٴار كاسىپتەگی، ٴار جاقتاعی كۆرەسكەرلەر، قۆرىلىسشىلار، اشۆشىلار ٴوز قىزمەت ورىندارىندا ٴوز جاۆاپكەرشىلگىن ٴبىلىپ، ٴوز جاۆاپكەرشىلگىن ادا ەتپ، ٴوز جاۆاپكەرشىلگىن ارقالاپ، بۆكل ەلدەگی نندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ توسقاۆىل شایقاسندا ەلەۆلی ستراتەگیالق تابىسقا قول جەتكزۆدی بىرگە ىلگەرىلەتپ، ەكونومیكالق، قوعامدق ٴتارتىپتىك جەدەل قالپىنا كەلۆىن ىلگەرىلەتپ، قیندىق پەن قاتەردەن تایسالمایتىن قاھارماندىق قاسیەتتی ایگىلەپ، جان تەبىرەنتەتىن ٴداۆىر پارامەن جازدی.

بىىل جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتاتىن جانە "13 ـ بەسجىلدىق" جوبا ایاقتالاتىن جىل، سوندای ـ اق كەدەىلكتەن ارىلتۆدان قامال الۆدىك شەشۆشی شایقاسنىك شەشۆشی جەڭسنە جەتەتىن جىل، نندەت ٴبزدىك بەلگىلەنگەن نسانالاردی، مىندەتتەردی ورىنداۆىمىزعا سایىس الا كەلدی. نەعۆرلىم قیندىق پەن سایىسقا ٴدوپ كەلگەن سایىن، ەلىمىزدىك داموىنا سولعۆرلىم جالپی بەتتىك، دیالەكتیكالق، بولاشاقتىق كوز ایامەن قاراپ، ەلىمىز ەكونومیكاسنىك ورنىقتىلىق باردىسندا جاقسارۆ، ۆزاق ۆاقىت جاقسارۆ سندی نەگزگی اۆقىمدی تەرەك یگەرىپ، سىرتقی ورتانىك وزگەرىسىنە ٴبىرشاما ۆزاق ۆاقىت توتەپ بەرۆدىك یدەیالق دایىندىعی مەن قىزمەت دایىندىعىن ویداعدای جاساپ، كوز الدالعی داعدارىس پەن سایىستان وراي یگەرۆگە جانە وراي تۆدىرۆعا شەبەر بولپ، قیندىقتی جەڭەتىن، سایىستی جەڭەتىن سەنىمدی بەكەمدەپ، داموۆدىك ىرىقتىلىق ۆقىمعن مەقتاپ یگەرۆ كەرەك. ٴبز كوكەي تەستىلىك سەزىمدی، جاۆاپكەرشىلىك سەزىمدی، بورىشتىلىق سەزىمىمدی كۆشەیتپ، پارتیا ورتالق كومیتەتىنىك شەشىمدەرىن، ورنالاسترۆلارىن جاپپاي تیاناقتاندىرىپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆدىك نسانالارىمەن، مىندەتتەرىمەن تىعز بایلانىستىرىپ، ورنىقتىلىق باردىسندا ىلگەرىلەۆ قىزمەت جالپی ارناسنان جازباي، جاڭا داموۆ ۆىتانىمنا تاباندی بولپ، جۆمىستاندىرۆدی ورنىقتىرۆ، فینانستی ورنىقتىرۆ، سىرتقی ساۆدانی ورنىقتىرۆ، شەتەل قارجىسىن ورنىقتىرۆ، قارجی قوسۆدی ورنىقتىرۆ، مەجەنی ورنىقتىرۆ قىزمەتىن تىڭعىلىقتی تۆرده ویداعدای ىستەپ، تۆرعىنداردىك جۆمىستانۆىن قامتاماسز ەتۆ، حالقتىك نەگزگی تۆرمىسىن قامتاماسز ەتۆ، بازار تۆلعالارىن قامتاماسز ەتۆ، استىق، ەنەرگیا حاۆىپسزدىگىنىك قامتاماسز ەتۆ، كاسىپ سالاسی تىزبەگىنىك، قامداۆ تىزبەگىنىك ورنىقتىلعن قامتاماسز ەتۆ، نەگزگی ساتىنىك اینالمەن قامتاماسز ەتۆ مىندەتىن جاپپاي تیاناقتاندىرىپ، جاڭا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابنۆ نندەتی الا كەلگەن ٴتیمىسز نقالدی جەڭۆگە قۆلشىنىپ، كەدەیلىكتەن ارىلتۆدان قامال الۆ شەشۆشی شایقاسنىك شەشۆشی جەڭسنە قول جەتكزۆدىك نسانالارىن، مىندەتتەرىن ورىنداپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆعا شىنایی كەپىلدىك ەتۆ كەرەك.

"قین ٴىس جوق جاھاندا، نقلاس قویعان ادامعا". جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتكە جەتۆدىك شەشۆشی جەڭسنە قول جەتكزۆ ٴۆشىن، ٴبز ەڭبەك رۆحىن اسقاتاتىپ، كۆرەس جۆرگزۆدىك قۆاتتی كۆشىن توپتاۆىمىز كەرەك. نندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدی ۆدایلاندىرۆدی مەتی، ناقتی، ەڭجەي ـ تەڭجەیلی یگەرىپ، نندەتتىك ۆزدىكسىز جاقسارۆ جاعدایىن ۆزدىكسىز بەكەمدەۆ، جۆمىستی قالپىنا كەلتىرۆدی، ٴوندىرىس قۆاتىنا جەتۆدی، ساۆدانی، بازاردی قالپىنا كەلتىرۆدی ویدا ـ عداي ىستەۆ، كەدەیلىك شىنىندەگی كەدەیلىكتی، قیندىق شىنىندەگی قیندىقتی شەشىپ، ٴۆش ٴىری قامال الۆ شایقاسن باتىل ویداعداي جۆرگزۆ، جەڭىسكە جەتۆ، ٴبىرىنشی 100 جىلدىق كۆرەس نسانالارىن جۆزەگە اسرۆ تۆگەلدەي باتىلدىقپەن قیندىقتان قامال الۆدی، بەلسەندىلىكپەن جاۆاپكەرشىلىك ارقالاپ، ىسكەرلىك كورسەتۆدی، ماڭداي تەرەمەن تابىسقا كەنەلپ، ناقتی ىستەۆدىك ارقاسندا ورنىقتی العا باسۆدی قاجەت ەتەدی. جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆدىك ۆلی تاریحي ایاق السندا، ٴار سالا، ٴار كاسىپتە ەرلىكپەن كۆرەسپ العا ۆمتىلاتىن قىرۆار وزات تیپتەر مولىنان شقتی، ولار ٴارقایسی شەپتەگی قاراپایىم جۆمىس ورىندارىندا قاجىرلىلىقپەن قىزمەت ىستەپ، ەڭبەك وزاتی رۆحىن، ەڭبەك رۆحىن، ۆستالىق رۆحتی ٴىس جۆزىندىك ارەكەتتەرى ارقلی امالیاتتا ایگىلەپ، وزگەشە كۆرەس ناتیجەلەرى جانە كۆرەس حیكایالارى ارقلی ەڭبەك ەك داڭقتی، ەڭبەك ەك ارداقتی، ەڭبەك ەك ۆلی، ەڭبەك ەك كوركەم دەیتىن قۆن ۆستانمىن جەتكزىپ، ۆدەرە العا تارتاتىن رۆحاني كۆشتی قاۆلاتتی. ولاردی ۆلگی ەتپ، قىزمەتتی ٴسۆیپ، كاسىپتی قادىرلەپ، قۆلشىنا قىزمەت ىستەپ، قاجىرلىلىقپەن كۆرەس جاساپ، ۆلەس قوسۆعا پەیىل بولپ، جاڭا داۆرىدەگی كۆرەسكەرلەر جىرىن شارىقتاتىپ، رەفورما جاساۆدىك، داموۆدىك قۆاتتی وك ەنەرگیاسىن ۆیىستىرۆمىز كەرەك.

جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتكە جەتۆدىك شەشۆشی جەڭسنە قول جەتكزۆدە ٴبز ەڭبەكشلەردی اناعۆرلىم قامتاماسز ەتۆمىز، ٴتىپتی دە مارتەبەلی ەتۆمىز كەرەك. جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆدىك ۆاقىتتی تىعز، مىندەتی اۆىر، ٴبىرىنشی شەپ ـــ شایقاس مایدانی، جۆمىس باسی ـــ شایقاس مایدانی. "نازاردی ٴبىرىنشی شەپكە شوعىرلاندىرىپ، ەمدەۆ قىزمەتكەرلەرىن قورعاۆ، ولارعا كۆمەك ٴبولۆ، ولاردی ایالاۆ شاراسىن دایەكتىلەندىرۆ، تیاناقتاندىرۆ جوننندەگی حابارلاندىرۆدی» باتىل تیاناقتاندىرىپ، قامتاماسزدانداندىرۆ شارالارىن نندەتكە قارسی اتتانۆدىك ٴبىرىنشی شەبىندەگی قىزمەتكەرلەرگە بەیمدەپ، «نەگزگی ساتىنی مازالاپ وتىرعان فورماشلىدق ماسەلەسىن ۆزدىكسىز شەشپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆدىك شەشۆشی جەڭسنە قول جەتكزۆگە پارەمدی ستیلدىك كەپىلدىك ازىرلەۆ جوننندەگی حابارلاندىرۆدی» باتىل تیاناقتاندىرىپ، نەگزگی ساتىعا ىرىق بەرىپ، اۆىرتپالعن جەڭىلدەتپ، «جاڭا داۆىردەگی كاسىپ سالاسی جۆمىسشىلارى قوسىنى قۆرىلىسى رەفورما جوباسىن» باتىل تیاناقتاندىرىپ، جوعارى ساپالی ەڭبەكشلەر قوسىنىن تۆلعالاۆ كەرەك. ەڭبەكتی ارداقتاۆعا، ەڭبەكشلەردی قۆرمەتتەۆگە تابا ندی بولپ، انا عۆرلىم جاقسی قىزمەت شارت ـ جاعدایىن ازىرلەپ، ەڭبەكشلەردی ۆایمنان ارىلتىپ، ەڭبەكشلەردىك ساپاسىن ۆزدىكسىز جوعارىلاتقاندا عانا، ەڭبەك قىزمەندىلىگىن اناعۆرلىم قاۆلاتپ، جاساماپازدىق كومەسكی قۆاتىن اشپ، جۆمىسشی تابی مەن قالىك ەڭبەكشی بۆقارانىك نەگزگی كۆش قوسىن رولىن اناعۆرلىم جاقسی ساۆلەلەندىرۆگە بولادی.

سىلدىراعان بۆلاقتار وزەن بولپ تەڭىزگە قۆیار، سانسز بىلەك سىباىسا قورعان سالار. جۆڭحۆا ۆلتی تاریحتا تالاي تاۆقىمەتتی باستان كەشىرگەن، ٴبىراق ەشقاشان ەڭسەسىن تۆسىرمەگەن، قایتا نەعۆرلىم ساتىزدىككە ۆشىراعان سایىن سولعۆرلىم ەرجۆرەك بولپ، تاۆقىمەت باردىسندا ۆزدىكسىز تولىسپ، تاۆقىمەت باردىسندا قایراتی تاسقىندىعان. مەیلی قاندای حاۆىپ ـ قاتەر، سىن ـ سایىستار بولسا دا، ٴبزدىك ەرلىكپەن العا باسۆ ایاق السىمزدی بوگەي المایدی. شي جینپیك جولداستی ۆیتقی ەتكەن پارتیا ورتالق كومیتەتىنىك توڭىرەگىنە اناعۆرلىم تىعز ىنتىماقتاسپ، زەین ـ زەردەنی، كۆش ـ قۆاتتی شوعىرلاندىرىپ، ۆاقىتتىق قیىندىقتی بىرگە جەڭىپ، شەشۆشی شایقاستىك شەشۆشی جەڭسنە جەتپ، كەدەیلىكتەن ارىلتۆدان قامال الۆدىك نسانالارىن، مىندەتتەرىن ورىنداۆعا شىنایی كەپىلدىك ەتپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆعا شىنایی كەپىلدىك ەتپ، "قوس 100 جىلدىق" كۆرەس نسانالارىن جۆزەگە اسرۆ، جۆڭحۆا ۆلتىنىك ۆلی گۆلدەنۆی سندی جۆڭگو ارمانىن جۆزەگە اسرۆ ٴۆشىن قۆلشىنا كۆرەس جۆرگزەیىك!

(شىنحۆا اگەنتىگىنىك 4 ـ ایدىك 30 ـ كۆنی بەیجیڭنەن بەرگەن حابارى)

ورتالق كومیتەت كەڭسەسی، مەملەكەتتىك كەڭەس كەڭسەسی

ولكەلەردىك (اۆتونومیالی رایون، توتە قاراستی قالا) لاستانۆدان ساقتانۆ جانە ونی جوڭگە سالۆدان قامال الۆ شایقاسنىك ناتیجەسىن باعالاۆ شارالارىن باسپ تاراتتی

شىنحۆا اگەنتىگىنىك 4 ـ ایدىك 30 ـ كۆنی بەیجیڭنەن بەرگەن حابارى. تایاۆدا جۆڭگو كومۆنیستىك پارتیاسی ورتالق كومیتەت كەڭسەسی، مەملەكەتتىك كەڭەس كەڭسەسی «ولكەلەردىك (اۆتونومیالی رایون، توتە قاراستی قالا) لاستانۆدان ساقتانۆ جانە ونی جوڭگە سالۆدان قامال الۆ شایقاسنىك ناتیجەسىن باعالاۆ شارالارىن» باسپ تاراتتی، سوندای ـ اق حابارلاندىرۆ شعارىپ، جەر ـ جەردەن، تاراۆلاردان ٴىس جۆزىندىكپەن بىرلەستىرپ مۆقیات دایەكتىلەندىرۆدی، تیاناقتاندىرۆدی تالاپ ەتتی.

«شارادا» مىنالار ورتاعا قویىلدی: شي جینپیڭنىك ەكولوگیالق وركەنیەت یدەیاسىن دایەكتىلەندىرپ، تیاناقتاندىرپ، لاستانۆدان ساقتانۆ جانە ونی جوڭگە سالۆدان قامال الۆ شایقاسندا باتىل جەڭسكە جەتپ، ەكولوگیالق قورشاعان ورتا ساپاسىن جالپی تۆلعالىق جاقتان جاقسارتۆعا شىنایی كەپىلدىك ەتپ، ەكولوگیالق قورشاعان ورتانی قورعاۆ ورەسىن جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتتی قوعام ورناتۆ نسانىاسىمەن سایكەسترۆ ٴۆشىن، «جۆڭگو كومۆنیستىك پارتیاسی ورتالق كومیتەتىنىك، مەملەكەتتىك كەڭەستىك ەكولوگیالق قورشاعان ورتانی قورعاۆدی جاپپاي كۆشەیتپ، لاستانۆدان ساقتانۆ جانە ونی جوڭگە سالۆدان قامال الۆ شایقاسىن باتىل، ویدا ـ عداي جۆرگزۆ جوننندەگی پىكىرىنە» جانە ورتالقتىك قاتىستی بەلگىلەمەلەرىنە نەگزگی وسی شارانی بەلگىلەدی.

«شارادا» مىنالار تالاپ ەتىلدی: باعالاۆ قىزمەتی ماسەلەنی باعدار ەتۆگە، ٴتۆیىندی كورىنەكتىلەندىرۆگە تاباندی بولپ، كورىنەكتی ەكولوگیالق قورشاعان ورتا ماسەلەلەرىنە قاراتا، لاستانۆدان ساقتانۆ جانە ونی جوڭگە سالۆدان قامال الۆ شایقاسىنىك نسانالارىن، مىندەتتەرىن ارقاۆ ەتە وتىرپ باعالاۆ ولشەمدەرىن ورناتپ، ٴتۆیىندی سالالار مەن شەشۆشی بۆىندارىدی مەتی یگەرۆ؛ حالق قۆپتایىتىن، وبیەكتیۆ ٴادىل، جۆیەگە تۆسكەن باعالاۆ ادىستەرى مەن تارتىبىنە تاباندی بولپ، قوعامنىك باقالاۆ رولىن تولىق ساۆلەلەندىرۆ؛ ناتیجەنی باعدار ەتۆگە، ناقتی ونىمدىلىككە ٴمان بەرۆگە تاباندی بولپ، باعالاۆ ارقلی ەكولوگیالق قورشاعان ورتانىك ساپاسىن جاقسارتۆدی جانە قاتىستی قىزمەتتەردی تیاناقتاندىرۆدی جلگەرىلەتپ، ەكولوگیالق قورشاعان ورتانی قورعاۆ جاۆاپكەرشىلىگىن قاتایتۆ كەرەك.

«شارادا» مىنالار ایقىن كورسەتىلدی: ٴارقایسی ولكەلىك (اۆتونومیالی رایون، توتە قاراستی قالا) پارتكومنىك، حالق قۆرىلتایىنىك، ۆكىمەتتىك لاستانۆدان ساقتانۆ جانە ونی جوڭگە سالۆدان قامال الۆ شایقاسنىك ناتیجەسىن باعالاۆ نەگزىنەن تومەندەگی بىرنەشە جاقتی قامتیدی:

(1) پارتیا، ۆكىمەتتىك نەگزگی تۆلعالىق جاۆاپكەرشىلگىن تیاناقتاندىرۆ جاعدایی. (2) ەكولوگیالق قورشاعان ورتانی قورعاۆ جوننندە زاڭ جاساۆ جانە باقلاۆ جاعدایی. (3) ەكولوگیالق قورشاعان ورتانىك ساپا جاعدایی جانە جىلدىق قىزمەتتەردی نسانالارىن، مىندەتتەرىن ورىنداۆ جاعدایی. (4) قارجی قوسۆ، پایدالانۆ جاعدایی. (5) قاۆىمىنىك رازی بولۆ دارەجەسی. باعالاۆدا جۆزدىك ٴنومىر تارتىبىنە پایدالانىپ ٴنومىر قویىلدی، ٴنومىر قویۆ جاعدایىنا نەگزدەلپ، باعالاۆ ناتیجەسی ۆزدىك، جاقسی، تولىمدی، تولىمسز دەگەن 4 دارەجەگە بولىنەدی.

«شارادا» مىنالار ایقىن كورسەتىلدی: باعالاۆ ناتیجەسی ولكە دارەجەلی پارتكومنىك، حالق قۆرىلتایىنىك، ۆكىمەتتىك باسشىلىق القاسی مەن باسشی كادرلارىن جالپی تەكسەرۆ ـ باعالاۆ ـ داعی، سیلاۆ ـ جازالاۆداعی، مىندەتكە تاعایىندای ـ مىندەتتەن قالدرۆداعی ماڭىزدی نەگز ەتىلەدی. باعالاۆ ناتیجەسی تولىمسز بولعاندارىن، ورتالقتىك ەكولوگیالق قورشاعان ورتانی قورعاۆدی باقلاۆ ـ تەكسەرۆ قىزمەت باسشىلىق گرۆپپاسی ولكە دارەجەلی پارتكوم مەن ۆكىمەتتىك نەگزگی جاۆاپتىلارىن شافرىپ سویلەسپ، شەكتی مەرزىم ىشىندە رەتتەپ، تۆزەتۆدی تالاپ ەتەدی؛ جاۆاپكەرشىلگىن تەكتەۆ، جاۆاپكەرشىلگىن قۆزاىسترۆ قاجەت بولعاندارىن، ورتالق ٴتارتىپ تەكسەرۆ كومیتەتی، مەملەكەتتىك باقلاۆ ـ تەكسەرۆ كومیتەتی، ورتالق كومیتەت ۆیمداىسترۆ ٴبولمىی بەلگىلەمەگە، تارتىپكە، زاڭعا نەگزدەلپ جاۆاپكەرشىلگىن تەكتەیدی، جاۆاپكەرشىلگىن قۆزاىسترادی.

(باسی 1 ـ بەتتە)

بەرۆ ساياساتىن اتقارۆ جوننندەگی تولقتاما حابارلاندىرۆدی» باسپ تاراتقان. «حابارلاندىرۆدا» مىنالار ایقىندالدی: جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە شاعىن سومالی امانات ـ قارىز بەرۆ ساياساتىن اتقارۆ. سومالی امانات ـ قارىز بەرۆ مەرزىمی ۆىتانىن العان بانكەلەر مەن جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە شاعىن سومالی امانات ـ قارىز بەرۆ توقتامی قاجەتكە قاراي ٴبۆتىن اي بویىنشا جاسالادی، قارىز اقشانىك ٴوسىم مولشەرى بىردەي ۆاقىتتاعی بانكە قارىز اقشانىك بازاردا عی باعا ٴوسىم مولشەرى (LPR) بویىنشا اتقارىلادی ٴارى توقتامدا قول قویىلعان كۆنگی بانكە قارىز اقشانىك بازاردا عی ناقتی ٴوسىم مولشەرى ایقىن جازىلادی.

«حابارلاندىرۆدا» مىنالار اتاپ كورسەتىلدی: 2020 ـ جىلی 12 ـ ایدىك 1 ـ كۆنی جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەردىك شاعىن سومالی امانات ـ قارىزدىك ەك اقىرعی قایتارۆ شەكتی مەرزىمی تولاتىن كۆن ٴارى شاعىن سومالی امانات ـ قارىز ٴوسىمىن ەسەپتەۆدىك ەك سوڭعی توقتایىتىن كۆنی. جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرى ٴار 3 ایدا بانكەگە تولەۆگە ٴتیىستی 50%تىك ٴوسىمدی توىەدی، ٴارقایسی اۆداندىق (قالا، رایون) قازىنا مەكەمەلەرى ٴار 3 ایدا قارىز بەرۆدی ۆستىنە العان بانكەگە 50%تىك قازىنا كوتەرەتىن ٴوسىمدی توىەدی. قارىز شەكتی مەرزىمی 3 ایعا تولمایتىندارىدی جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرى مەن اۆداندىق (قالا، رایون) قازىنا ٴىس جۆزىندىك قارىز اقشا اي بەرۆ ساياساتىن اتقارۆ جوننندەگی تولقتاما حابارلاندىرۆدی» باسپ تاراتقان. «حابارلاندىرۆدا» مىنالار ایقىندالدی: جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە شاعىن سومالی امانات ـ قارىز بەرۆ ساياساتىن اتقارۆدىك ەك اقىرعی مەرزىمىمەن رەتتەۆی، ۆزارتۆی، ورتالق كومیتەت ساياسی بیۆروسی ٴماجلىسىنىك رۆحىن دایەكتىلەندىرپ، اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم تۆراقتی كومیتەتی ٴماجلىسىنىك رۆحىن تیاناقتاندىرپ، "بازار تۆلعالارىن قامتاماسز ەتۆ، ساۆدانی، بازاردی قالپىنا كەلتىرۆ" تالابی بویىنشا، جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەردىك جاڭا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابنۆ نندەتىنىك نقالىن جەڭۆنە، جۆمىستی، ٴوندىرىستی قالپىنا كەلتىرۆنە بەلسەندىلىكپەن قولداۆ كورسەتە وتىرپ جاساعان ماڭىزدی ساياساتىنتى رەتتەۆی".

«حابارلاندىرۆدا» مىنالار ىشكەرىلەي ایقىندالدی: جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە شاعىن سومالی امانات ـ قارىز بەرۆ مولشەرى ٴبىر رەتتە 80 مىڭ یۆاننان اسپایدی، ٴبىر رەتكىسىنىك مەرزىمی 6 ایدان اسپایدی. امانات ـ قارىز بەرۆدی ۆستىنە العان بانكەلەر مەن جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە شاعىن سومالی امانات ـ قارىز بەرۆ توقتامی قاجەتكە قاراي ٴبۆتىن اي بویىنشا جاسالادی، قارىز اقشانىك ٴوسىم مولشەرى بىردەي ۆاقىتتاعی بانكە قارىز اقشانىك بازاردا عی باعا ٴوسىم مولشەرى (LPR) بویىنشا اتقارىلادی ٴارى توقتامدا قول قویىلعان كۆنگی بانكە قارىز اقشانىك بازاردا عی ناقتی ٴوسىم مولشەرى ایقىن جازىلادی.

«حابارلاندىرۆدا» مىنالار اتاپ كورسەتىلدی: 2020 ـ جىلی 12 ـ ایدىك 1 ـ كۆنی جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەردىك شاعىن سومالی امانات ـ قارىزدىك ەك اقىرعی قایتارۆ شەكتی مەرزىمی تولاتىن كۆن ٴارى شاعىن سومالی امانات ـ قارىز ٴوسىمىن ەسەپتەۆدىك ەك سوڭعی توقتایىتىن كۆنی. جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرى ٴار 3 ایدا بانكەگە تولەۆگە ٴتیىستی 50%تىك ٴوسىمدی توىەدی، ٴارقایسی اۆداندىق (قالا، رایون) قازىنا مەكەمەلەرى ٴار 3 ایدا قارىز بەرۆدی ۆستىنە العان بانكەگە 50%تىك قازىنا كوتەرەتىن ٴوسىمدی توىەدی. قارىز شەكتی مەرزىمی 3 ایعا تولمایتىندارىدی جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرى مەن اۆداندىق (قالا، رایون) قازىنا ٴىس جۆزىندىك قارىز اقشا اي بویىنشا ٴوسىم تولەیدی جانە ٴوسىمدی قازىنادان تولەیدی. اۆتونومیالی رایوندىق قازىنا مەڭگەرمەسی ٴارقایسی اۆداندىق (قالا، رایون) قازىنا تاراۆلارى تولەگەن قازىنا كوتەرەتىن ٴوسىم جاعدایىنا نەگزدەلپ، 7 ـ ایدىك 10 ـ كۆننەن، 12 ـ ایدىك 10 ـ كۆننەن بۆرىن قازىنا كوتەرەتىن ٴوسىم قاراجاتىن اۆداندىق (قالا، رایون) قازىنا تاراۆلارىنا ٴتۆسىرپ بەرەدی.

«حابارلاندىرۆدا» مىنالار باسا دارىپتەلدی: جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە بەرىلەتىن شاعىن سومالی امانات ـ قارىز كىرەۆسىز، كەپىلسىز امانات ـ قارىز، اۆداندار (قالا، رایون)، الەۆمەتتىك اۆماقتار (اۆىل، قالاشىق) حاۆپ ـ قاتەردەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدی كۆشەیتپ، اۆداندىق (قالا، رایون) حالق ۆكىمەتتەرىنىك، الەۆمەتتىك اۆماقتاردىك (اۆىل، قالاشىق) نەگزگی جاۆاپتی جولداستارىنان، ارنایی مىندەتتەگی قىزمەتكەرلەردەن جانە قارىز بەرۆدی ۆستىنە العان بانكەلەردىك قىزمەتكەرلەرىنەن قۆرىلعان جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە شاعىن سومالی امانات ـ قارىز بەرۆ قىزمەتی كەڭسەسىنىك ۆۆنكتسیاسىن ساۆلەلەندىرپ، قارىز بەرۆدی "2 دارەجە بىرلەسپ تەكسەرۆدی"، قارىز بەرىلگەننەن كەیىنگی ىلەسپ باقلاۆ ـ باسقارۆدی جانە قارىز ۆاقتی تولعاندارىدان قایتارپ الۆ قىزمەتتىن شىن مانىندە جاقسی ىستەۆ كەرەك. 2020 ـ جىلی 12 ـ ایدىك 1 ـ كۆنی جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە بەرىلگەن شاعىن سومالی امانات ـ قارىزدىك ەك اقىرعی مەرزىمی تولاتىن كۆن قارىز ۆاقتی تولۆدان ٴبىر اي بۆرىن، الەۆمەتتىك اۆماقتار (اۆىل، قالاشىق) قارىز بەرۆدی ۆستىنە العان بانكەلەردىك قایتارۆدی قۆزاۆىنا شىنایی كەپىلدىك ۆاعىندا قایتارىلۆىنا شىنایی كەپىلدىك ەتۆ كەرەك. ٴارقایسی اۆداندىق (قالا، رایون) ۆكىمەتتەر حاۆپ ـ قاتەر تولەم ٴتۆزىمىن تیاناقتاندىرپ، شىنىمەن تۆلعان قارىز زیاننىن قارىز بەرۆدی ۆستىنە العان بانكەنىك جانە "2 دارەجە بىرلەسپ تەكسەرۆدىك " تەكسەرپ تۆراقتاندىرۆنان كەیىن، اۆداندىق (قالا، رایون) ۆكىمەت 80% زیاندی كوتەرپ، حاۆپ ـ قاتەر تولەم قاراجاتىنان تولەیدی.

ۆعىسۆعا قاراعاندا، بۆل ساياسات 3 ـ ایدىك ورتا شەنىندە شعارىلعاننان بەرى، 4 ـ ایدىك 29 ـ كۆننە دەیىن، شینجیاڭدا 19 بانكە قۆرىلمی بۆكىل شینجیاڭداعی 66 مىڭ 900 جەكە ساۆدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە جیىنی 3 میلیارد 528 میلیون یۆان شاعىن سومالی امانات ـ قارىز تارا ـ تىپ، بازار تۆلعاسىن قامتاماسز ەتۆدە، ساۆدانی، بازاردی قالپىنا كەلتىرۆدی جەبەۆدە بەلسەندی رول اتقارعان.

(باسی 1 ـ بەتتە)

كاسپورىندىعی جۆمىسشی ـ قىزمەتكەرلەر جۆمىس ورىندارىنان تایجىلماي، ۆستەمەلەپ ىستەپ، زاتتىق ماتەریالدارمەن قامتاماسز ەتۆگە، ەكونومیكانىك قایتا سەرپىلۆىن تەزدەتۆگە بویىندعی قۆاتىن ارنادی؛ جەدەل جەتكزۆشی جىگىتتەر كوشە ـ كوشەنىك تۆكپىر ـ تۆكپىرىن ارالاپ، سان مىڭداعان وتباسىلارىنا شۆعىل قاجەتتی تۆرمىستىق بۆیمداردی جەتكزدی... ٴاربىر ادام قوجایىندىق بەینەمەن، قاجىرلی ەڭبەك پەن بوداۆ ارقىلی بىرلەسپ ساقتانۆ، بىرلەسپ تىزگىندەۆدىك، بۆقارالىق ساقتانۆ، بۆقارالىق تىزگىندەۆدىك بەرىك قورعانىس شەبىن تۆرعىزىپ، جۆمىستىك، ٴوندىرىستىك قالپىنا كەلۆىنە شارت ـ جاعداي ازىرلەدی. ولاردىك بویىنان "ەڭبەك ەك داڭقتی، ەڭبەك ەك ارداقتی، ەڭبەك ەك ۆلی، ەڭبەك ەك كوركەم" دەگەن قیىسن وسىنداي جاندی تۆرده ایگىلەندی.

رۆحاني كۆش ۆزاق ۆاقىتتىق تاریحي ۆدەرىستە ۆزدىكسىز كورىنىس بەرەدی، اسرەسە، قىسلتایاك ساتتە ەنەرگیا تاراتپ جان ـ جاعىنا ساۆلە شاشادی. توسىن تۆلعان نندەت الدىندا، رایونىمىزداعی ٴار سالا، ٴار كاسىپتەگی ەڭبەكشلەر وتاندی ٴسۆیۆ، شینجیاڭدی ٴسۆیۆ، بىرىنەت، ٴبىر تىلەكتە نىتىماقتاسۆ رۆحىن، قیىندىقتی بىلەك بىرىكتىرە ەڭسەرۆ ٴوزارا قارایلاسۆ سۆیىسپەنشىلگىن، باتىل كۆرەسۆ، باتىل جەڭسكە جەتۆ قایسارلىعىن، باتىل جاۆاپكەرشىلىك ارقالاۆ، ۆلەس قوسۆعا پەیىل بولۆ قاسیەتىن، قارىم ـ قاتىناس جاساپ سایكەسۆ، شەبەرلىكپەن ٴبىر تۆتاس جوسپارلاۆ اقىل ـ پاراساتىن ایگىلەپ، بۆكىل ەلدىك جەر ـ جەرىندەگی ەڭبەكشلەرمەن بىرگە كۆرەس امالیاتىندا ەڭبەك رۆحىنا جاڭا ٴداۆىر ٴمانىن قوستی. مۆنداي ەڭبەك رۆحی ٴبزدی قیىندىقتان تایسالماۆ، بوران ـ شاشىنعا مویىماۆ باتىلدىعىنا یە ەتپ، ٴبزدىك كەدەیلىكتەن ارىلتۆدان قامال الۆ شەشۆشی شایقاسىن جۆرگزۆمىزدىك، جاپپاي دوڭگەلەك داۆلەتكە جەتۆدىك شەشۆشی جەڭسنە قول جەتكزۆمىزدىك قىمباتتی رۆحاني